

prof. Barbara Świątek–Żelazna  
Akademia Muzyczna w Krakowie  
Dziedzina – sztuki muzyczne  
Dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Akademia Muzyczna w Krakowie  
Dziekan Wydziału Instrumentalnego  
wpłynęło dn. 2018-03-12 201

nr ..... zał. ....  
mgr Małgorzata Krowicka

Kraków, 28 luty 2018 r.

Recenzja pracy doktorskiej  
Pana mgra Leszka Wiśniowskiego

*Nowe możliwości wykonawcze fletu w muzyce jazzowej i eksperymentalnej z uwzględnieniem  
najnowszych osiągnięć konstrukcyjnych w budowie tego instrumentu, w oparciu o autorskie  
opracowanie utworu Syrinx Claude'a Debussy'ego i kompozycje własne*

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna w Krakowie – Wydział Instrumentalny, zlecenie podjęte zgodnie z art. 14 ust. z pkt 2, oraz art. 20 ust. 5 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, tekst jednolity (Dz. U. z 2003 r. nr 65, poz. 595; z 2005 r. Nr 164 poz. 4365, z 2010 roku, Nr 96 poz. 620, Nr 182 poz. 1228).

Dotyczy:

Uchwały nr 106/2016 Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 8 września 2016 roku w sprawie:

- wszczęcia na wniosek Pana mgra Leszka Wiśniowskiego – przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie instrumentalistyka
- wyznaczenie recenzentów.

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zmianami Dz. U. Nr 164 poz. 1365 z dnia 17.08.2005 roku tekst jednolity art. 6 ust. 1,3) Rada Wydziału Instrumentalnego posiadała uprawnienia do przeprowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Instrumentalnego pisma informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana mgra Leszka Wiśniowskiego pt. „Nowe możliwości wykonawcze fletu w muzyce jazzowej i eksperymentalnej z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć konstrukcyjnych w budowie tego instrumentu, w oparciu o autorskie opracowanie utworu Syrinx Claude'a Debussy'ego i kompozycje własne” została dołączona następująca dokumentacja z posiedzenia Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 17 czerwca 2013 roku:

- wyciąg z protokołu Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 17 czerwca 2013 roku
- lista obecności członków Rady Wydziału w dniu 16 czerwca 2013 roku
- uchwała o wszczęciu przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych i wyznaczenie promotora
- uchwały o wyznaczeniu recenzentów – 10 stycznia 2018 roku
- protokoły komisji skrutacyjnej
- lista Minimum kadrowego w dniu wszczęcia przewodu
- jeden egzemplarz pracy doktorskiej wraz z dokumentacją.

Wyniki głosowania dotyczącego wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczenie promotora:

liczba uprawnionych członków Rady 27

obecnych członków Rady	22
oddano głosów ważnych	22
„za” głosowało osób	20
głosów wstrzymujących się	0
głosów przeciwnych	2

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Wyniki głosowania dotyczącego wyznaczenia recenzentem mej osoby:

liczba uprawnionych członków Rady 28

obecnych członków Rady	23
oddano głosów ważnych	23
„za” głosowało osób	23
głosów wstrzymujących się	0

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Niniejszym stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust. z pkt 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej dla Pana mgra Leszka Wiśniowskiego.

Podstawowe dane o kandydacie:

Leszek Wiśniowski urodził się 11 sierpnia 1965 roku w Gliwicach. Edukację muzyczną rozpoczął w rodzimym mieście – Gliwicach w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia w klasie fletu mgra Stefana Makosza (1983-1988). Studia muzyczne kontynuował na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach – filia w Cieszynie (1988-1995) Wydział Pedagogiczno-Artystyczny – kierunek Wychowanie Muzyczne (1988-1995). W latach 1992-1996 studiował w Akademii Muzycznej w Katowicach na Wydziale Jazzu i Muzyki Estradowej – specjalność flet – flet w klasie prof. Jerzego Jarosika. Egzamin dyplomowy zdał w roku 2000.

Dokumentacja dotycząca działalności artystycznej Doktoranta świadczy o jego wielokierunkowych działaniach instrumentalnych na rzecz rangi swojej specjalności. Doktorant wykonał wiele partii solowych na flecie lub saksofonie nagrywając ścieżki dźwiękowe do filmów: „Stara baśń”, „Magiczne drzewo”, „Ranczo”, „Tylko nie teraz”, „Nie ten człowiek”, „1920 Wojna i miłość”, „Święty interes”, „Sztos 2”.

Jako instrumentalista brał udział w programach telewizyjnych: „Muzyka angielska”, „Piosenki dla dzieci”, „Flamenco”, „Ostatki w dwójce”, „Koncert polski w Guadalahara”, „Eurofolk Sanok”, „Kolędy i pastorałki”, „Nagrody Teraz Polska”, „HeFi Quartet”.

Doktorant nagrał dwie płyty autorskie:

1. Leszek Hefi Wiśniowski special quest Krzesimir Dębski – Kinetyka
2. Leszek Hefi Wiśniowski Lechoechoplexita

A także brał udział w nagraniu kolejnych 15 płyt.

Udział w ważniejszych festiwalach zamyka się liczbą 24.

Dokumentacja zawiera również opublikowane artykuły i wywiady z Doktorantem.

Zalety tego instrumentalisty dostrzegają również krytycy muzyczni – oto niektóre z ich opinii:

„Wiśniowski to obecnie chyba najciekawszy flecista w polskim jazzie”

„Wirtuozeria, perfekcja techniczna oraz bogactwo kolorystyczne, dynamiczne i artykulacyjne to główne cechy warsztatu Leszka Heñi Wiśniowskiego. Gorąco popieram płytę Kinetyka.”

„Album Kinetyka – bezkompromisowy – bardzo osobisty, świetnie zaaranżowany w tematach i nie mniej wybuchowy w improwizacjach, wciąga nas – jak świetny kryminal”

„Potrafi podporządkować sobie instrument i kierować nim zręcznie nieskończenie długo”

„Wiśniowski to główny pretendent do przejęcia pozycji lidera flecistów jazzowych w Polsce.”

Doktorant jest laureatem konkursów i wyróżnień:

- Międzynarodowy Konkurs Młodych i Debiutujących Zespołów Jazzowych (1993), Kraków
- I Konkurs Standardów Jazzowych w Siedlcach (1996)
- Konkurs Muzyki Inspirowanej Folklorem (1998) – I miejsce – Radom.

### **Dzieło artystyczne**

Praca doktorska Pana mgra Leszka Wiśniowskiego pt. „Nowe możliwości wykonawcze fletu w muzyce jazzowej i eksperymentalnej z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć konstrukcyjnych w budowie tego instrumentu, w oparciu o autorskie opracowanie utworu Syrinx Claude'a Debussy'ego i kompozycje własne” przygotowana pod opieką merytoryczną prof. dr. hab. Jana Pilcha składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (2 płyty CD) oraz jego opisu w formie książkowej, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Doktorant Leszek Wiśniowski wyznaczył sobie ambitny artystyczny cel – przedstawienia własnej twórczości w oparciu o autorskie opracowanie utworu Claude'a Debussy'ego Syrinx prezentując tym samym swoją wizję roli rodziny fletów w gatunku muzyki jazzowej i eksperymentalnej z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć konstrukcyjnych fletu. Dzieło artystyczne mgra Leszka Wiśniowskiego obejmuje następujące nagrania utworów zarejestrowanych na dwóch płytach CD:

## CD1

1. C. Debussy Syrnix – flet z ustnikiem typu kaval
2. L. Wiśniowski Shakuhachi – shakuhachi, flet altowy, flet altowy z ustnikiem shakuhachi
3. L. Wiśniowski Dialektyka – flet basowy
- 4.- 8. L. Wiśniowski 5 miniatur na flet preparowany
9. L. Wiśniowski, R. Dick Live in Solvay – flet basowy, flet z glissando headjoint oraz z przymocowaną plastikową membraną
10. L. Wiśniowski Bansuri – 3 odmiany bansuri, których skala zaczyna się od wysokości: Bb3, B3, Gb4 i flet z glissando headjoint

## CD2

1. L. Wiśniowski Deja vu – Mediterranean Sound Dance – flet z glissando headjoint
2. L. Wiśniowski Błąd paralaksy – flet z glissando headjoint
3. L. Wiśniowski Walc multifonów – flet z glissando headjoint
4. L. Wiśniowski Symulacja marzeń – flet piccolo
5. L. Wiśniowski Deliberacje – flet kontrabasowy
6. L. Wiśniowski Kinetyka – dekonstrukcja – flet z glissando headjoint, flet basowy.

Dzieło nagrane przez Doktoranta stanowi unikalne zjawisko artystyczne. Ideą przewodnią zaproponowanego dzieła jest prezentacja nowych możliwości wykonawczych fletu w muzyce jazzowej i eksperymentalnej przy użyciu fletów opartych na systemie Theobalda Boehma – kontrabasowy, basowy, altowy, koncertowy C, piccolo – oraz trzech instrumentów azjatyckich (shakuhachi, kaval i bansuri). Brzmienie tych fletów Doktorant ubogacił efektami preparacji, a także wykorzystał główkę - glissando headjoint.

Dzieło Leszka Wiśniowskiego zawiera czternaście kompozycji Autora pracy doktorskiej oraz kompozycji Claude'a Debussy'ego Syrnix, który w rozumieniu Doktoranta wyznacza granicę przemian w rozwoju fletowego języka wykonawczego, a jest to pierwszy utwór solowy na flet Systemu Boehma otwierający XX-wiek dla kompozycji solowych.

Każdy z zaprezentowanych utworów niesie ze sobą odmienny koloryt, odmienny typ ekspresji twórczej, odmienną przestrzeń czasową – tworząc tym samym różnorodny klimat.

Ten osobisty przekaz nagranych dzieła ukazuje nam silną osobowość Doktoranta.

Jego kreatywność wykonawcza przejawia się w bogactwie doboru środków wyrazu poprzez umiejętność opanowania szerokiego spektrum fletów, jak również próbę ubogacania prezentowanej muzyki efektami przeprowadzonych prac badawczych – osiągając tym samym bogactwo barw dźwiękowych, efektów kolorystycznych, aktywności ekspresyjnej i estetycznej. Doktorant z dużą dozą wrażliwości muzycznej, a także dyscypliny emocjonalnej realizuje partię fletu w kontekście kwartetu jazzowego. Sztuka improwizacji wzbogacona indywidualną wyobraźnią i fantazją muzyczną to piękne współtworzenie dzieła.

Jednak interpretacja utworu Claude'a Debussy'ego *Syrinx* budzi we mnie pewne uczucie niedosytu. Wykonanie to wydaje mi się zbyt ociężałe z uwagi na jego specyficzne niskie brzmienie (flet preparowany z ustnikiem typu kaval), a także dynamikę uwarunkowaną skalą brzmienia instrumentu. Dzieła francuskie wymagają uchwycenia specyficznego stylu odkrywania tajemnicy zawartej w barwie. Utwór ten to kanon piękna dźwięku z jego barwą i ekspresją, poetycka refleksja – inspirowana antycznym klimatem. Niestety wartości tych nie odnalazłam, jak również nie znalazłam odpowiedzi – starając się zrozumieć Cortazara, cyt. Julio Cortazar „Do czegoż służy pisarz, jeżeli nie do burzenia literatury?” w jakim celu dzieło to zostało zaprezentowane w takiej formie – skoro mamy w pamięci piękno uznane jako kanon.

Nie ma to jednak większego znaczenia dla uznania całości zaprezentowanego dzieła.

Doktorant przedstawiając dzieło artystyczne zaprezentował twórczą sztukę – własne kompozycje oraz sztukę wykonawczą prezentując umiejętność gry na wielu rodzajach fletów, a także na instrumentach azjatyckich – kaval, bansuri i shakuhachi.

Zaprezentowane dzieło artystyczne mgra Leszka Wiśniowskiego zaświadcza o Jego dużym potencjale artystycznym.

### **Opis dzieła**

Opisowa część dzieła artystycznego doskonale opracowana pod względem merytorycznym i redakcyjnym – świetnie dopełnia dzieło artystyczne. Ujęta jest w czterech rozdziałach:

#### **Rozdział I. Flet w muzyce jazzowej i eksperymentalnej**

zapoznaje czytelnika z nazwiskami flecistów, którzy zaistnieli w tym gatunku muzyki, dając fletu początek przynależności.

## **Rozdział II. Tradycja wykonawcza**

Autor na przykładzie wybitnych sylwetek przedstawicieli flecistów w muzyce jazzowej ukazuje kształtowanie się omawianej tradycji wykonawczej począwszy od lat 20. do I poł. XX w.

## **Rozdział III. Innowacje konstrukcyjne**

kolejny rozdział wtajemnicza czytelnika w innowacje konstrukcyjne fletu, które urozmaicają jakości brzmieniowe, artykulacyjne, poszerzając tym zakres ekspresji, a także ułatwiają realizację skomplikowanych zapisów dzieł muzyki współczesnej. Przykładem takiej innowacji jest główka fletu – glissando headjoint. Autor posiadał umiejętność wykonawczą na tej główce fletu, którą w interesujący sposób wykorzystał w nagraniu własnej twórczości.

## **Rozdział IV. Analiza zastosowanych środków wykonawczych w zamieszczonych na płytach CD utworach**

Autor prezentuje środki wyrazu od tradycyjnych, poprzez nowe – obecne, od II poł. XX w., starannie wtajemniczając w technikę wykonawczą. Przybliży również cechy główki glissando headjoint, a także środki wykonawcze, które możliwe są do uzyskania poprzez użycie tejże główki. Kolejno Autor zapoznaje czytelnika z możliwościami zmiany brzmienia instrumentu, poprzez użycie preparacji, które podzielił na proste i złożone oraz innymi, nowymi środkami wyrazu. Wartością dodaną do opisu dzieła jest **Analiza utworów w kontekście nowego języka wykonawczego** – opisując instrumenty wykorzystane w nagraniu, kontekst kompozycji, konstrukcję utworu i zamieszczone analityczne tabelki opisu zdarzeń muzycznych.

Koncepcja pracy doktorskiej gruntownie przemyślana, starannie przekazuje własną wizję fletu i jego rolę w muzyce jazzowej i eksperymentalnej z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć konstrukcyjnych, współczesnych technik wykonawczych, różnych odmian fletu współczesnego i ich możliwości sonorystycznych – wzbogacona o brzmienie fletów azjatyckich.

Praca pisemna stanowi istotną część przedmiotu badań. Strona formalna pracy odznacza się logiczną strukturą, zawarte w niej rozważania są jasne, czytelne i zrozumiałe.

Praca ta zapewne będzie inspiracją dla wielu flecistów do odkrywania nowych wartości tego instrumentu, pobudzi wyobraźnię artystyczną i wskaże ciekawą drogę wykonawczą fletu. Kształt dzieła artystycznego z jego opisem Pana mgra Leszka Wiśniowskiego ma niewątpliwie duże znaczenie naukowe i edukacyjne dla instrumentalistyki polskiej. Praca jest oryginalnym rozwiązaniem zaprezentowanego w niej zagadnienia naukowego – wykazuje bardzo dobrą znajomość wiedzy Doktoranta.

### **Konkluzja**

Doktorant Leszek Wiśniowski reprezentuje osobowość artysty twórczego, kreatywnego. Aktywnie uczestnicząc w tworzeniu wizji kształtowania świadomości pozycji instrumentalnej fletu jazzowego – włączył się w nurt współtworzenia estetyki współcześnie brzmiącego fletu. Jego realizacja dzieła artystycznego to interesujący efekt poszukiwań artystycznych. Praca jest oryginalnym rozwiązaniem zaprezentowanego w niej zagadnienia naukowego i świadectwem dużej wiedzy, a także potencjału artystycznego. Wysoki poziom wykonawczy przedstawionego dzieła artystycznego oraz badawczo-naukowa treść jego opisu stanowią wkład w rozwój dyscypliny reprezentowanej przez Doktoranta, jak również całej dziedziny sztuk muzycznych. Podjęty temat ma istotne znaczenie z punktu widzenia poznawczego – przybliżył tajniki tego obszaru, który w moim rozumieniu nie jest jeszcze dobrze rozpoznany.

**W ten sposób Doktorant rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku.**

**Pracę doktorską Pana mgra Leszka Wiśniowskiego przyjmuję.**

  
prof. Barbara Świątek-Zelazna